

Notă de prezentare

a documentului de discuție: Ordin privind aprobarea Regulilor comerciale aplicabile în cazul suspendării funcționării pieței angro de energie electrică

Art. 23 alin. (8) din Legea Energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare prevede: *Pe piața concurențială, ANRE are dreptul de a suspenda funcționarea pieței concurențiale, în cazul aplicării prevederilor art. 24, care la rândul său, prevede că În cazul unor situații neașteptate de criză pe piața de energie și în cazul în care este amenințată siguranța fizică ori securitatea persoanelor, a aparatelor sau a instalațiilor ori integritatea sistemului, operatorul de transport și de sistem propune ANRE și ministerului de resort adoptarea unor măsuri de siguranță.*

Având în vedere că prin Ordinul președintelui ANRE nr. 142/3.12.2014 a fost aprobat *Regulamentul privind stabilirea măsurilor de salvagardare în situații de criză apărute în funcționarea Sistemului energetic național*, ANRE a elaborat ca document de discuție *Regulile comerciale aplicabile în cazul suspendării funcționării pieței angro de energie electrică*, ținând seama și de:

- art. 28 al legii, care specifică obligațiile producătorilor, aplicabile inclusiv în situațiile excepționale, și anume:

b): *în cazul unităților dispecerizabile, să oferteze întreaga putere electrică disponibilă pe piața de echilibrare...și*

g): *să se conformeze, din punct de vedere operativ, cerințelor operatorului de transport și de sistem;*

- art. 36, în care sunt descrise obligațiile OTS, semnificative fiind cele de la alin. (5): *Operatorul de transport și de sistem prestează serviciul de sistem în condiții nediscriminatorii pentru toți utilizatorii SEN, asigurând conducerea operativă, în scopul realizării siguranței funcționării, stabilității frecvenței și tensiunii, continuității în alimentarea clienților și coordonării schimburilor de energie electrică cu alte sisteme electroenergetice și alin. (9): Restricțiile în aprovizionarea cu energie electrică în situații de urgență trebuie să respecte criteriile predefinite în ceea ce privește gestionarea dezechilibrelor de către operatorul de transport și de sistem. Orice măsură de siguranță trebuie luată în strânsă colaborare și cu consultarea altor operatori de transport și de sistem implicați, cu respectarea contractelor bilaterale aplicabile, inclusiv a acordurilor privind schimbul de informații;*

- art. 47, în care este specificat dreptul operatorului de rețea și al furnizorului de a întrerupe alimentarea consumatorilor în situații de excepție, după cum urmează: (1): *Operatorul de distribuție este îndreptățit să întrerupă alimentarea cu energie electrică în următoarele situații:*

a) *când se periclitează viața, sănătatea oamenilor ori integritatea bunurilor materiale;*

b) *pentru prevenirea sau limitarea extinderii avariilor în echipamentele energetice, în zone de rețea electrică sau la nivelul întregului SEN*

respectiv (4): *Prin regulamentul de furnizare se stabilesc condițiile în care, în situații excepționale, se poate limita sau întrerupe alimentarea cu energie electrică a clienților finali.*

La elaborarea regulilor au fost avute în vedere și prevederile art. 16 alin. (2) al Regulamentului (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003, și anume: *Procedurile de restricționare a tranzacțiilor se folosesc numai în situații de urgență în care operatorul de transport și de sistem trebuie să acționeze rapid și în care nu este posibilă livrarea din altă sursă sau schimburile în contrapartidă. Orice procedură de acest tip se aplică în mod nediscriminatoriu. Cu excepția situațiilor de forță majoră, participanții la piață cărora li s-a alocat capacitate, primesc compensație pentru orice restricționare.*

De asemenea, s-a ținut seama de prevederile cu privire la suspendarea activităților de piață incluse în cea mai recentă versiune a *Codului de rețea privind situațiile de urgență și restaurarea sistemului* (Codul ER) elaborată de ENTSO-E și transmisă în 31.03.2015 la ACER pentru opinie avizată.

Regulile propuse respectă principiile cuprinse în Procedura operațională *Suspendarea pieței angro de energie electrică*, cod TEL 07.VI ECH – DN/104, transmisă de către Transelectrica SA la ANRE, care prevedeau o decontare simplificată a întregii producții și a întregului consum la PIP al intervalului de decontare respectiv (atât pentru decontarea schimburilor PRE-urilor, cât și pentru decontarea în interiorul PRE-urilor).

Documentul de discuție propune ca în cazul apariției unei avarii parțiale sau totale de sistem, OTS sau după caz, OPEE, să poată decide/solicita suspendarea tranzacționării pe PZU și PI, dacă operatorii piețelor și/sau participanții nu-și mai pot îndeplini sarcinile sau dacă OTS consideră că menținerea tranzacționării ar menține situația de avarie sau înrăutăți starea SEN.

Totodată, se propune ca în perioada de avarie de sistem să se suspende decontarea pieței angro de energie electrică pe baza regulilor din situația normală, ceea ce presupune suspendarea tuturor contractelor bilaterale – încheiate pe orice platformă, a tranzacțiilor pe PZU și a celor pe PI, situație materializată din punct de vedere al decontării prin aducerea tuturor schimburilor bloc între PRE-uri la valoarea 0, a notificărilor fizice privind producția planificată a unităților dispecerizabile, precum și prin suspendarea regulilor de decontare în cadrul PRE.

În locul decontării din situația normală, care se face pe baza obligațiilor din contracte și a decontării pe piața de echilibrare pe baza ofertelor, respectiv a dezechilibrelor PRE pe baza prețurilor de deficit și excedent, se propune decontarea la prețul mediu de pe PZU din luna calendaristică anterioară, a întregii producții, respectiv consum, măsurate.

ANRE consideră că astfel se evită pe cât posibil dezechilibrele între categorii de participanți în ceea ce privește suportarea de costuri, deoarece PIP mediu este un preț transparent, obiectiv și relevant.

Deoarece schimburile bloc se referă și la obligațiile contractuale de pe piața angro *reglementată*, se suspendă și această componentă a pieței, iar contractele vor fi completate cu un act adițional care să înglobeze principiul suspendării efectelor acestora pe perioadele de avarie de sistem, în baza art. 30 (2) al Contractului-cadru aprobat de ANRE cu Ordinul președintelui ANRE nr. 43/2010.

Având în vedere obligația producătorilor de a oferta întreaga energie disponibilă pe piața de echilibrare, aceștia vor oferta întreaga capacitate disponibilă a unităților pe care le exploatează, operatorul de sistem putând însă să se abată de la ordinea de merit pe perioada restaurării funcționării normale a sistemului și să utilizeze unitățile doar pe criterii tehnice, fără a înregistra costuri pentru congestii de rețea.

Documentul prevede și suspendarea efectelor contractelor de servicii tehnologice de sistem pe perioada de avarie, deoarece îndeplinirea acestora ar putea fi împiedicată tocmai de imposibilitatea funcționării din motive de indisponibilitate a rețelei sau nu ar putea fi verificată din motive de indisponibilitate a mijloacelor de comunicare normale.

Reglementarea implică faptul că nu se suspendă contractele de furnizare către clienții finali, ci că acestea conțin condițiile aplicabile pentru situațiile de excepție, așa cum este aceea de avarie de sistem: posibilitatea întreruperii alimentării pe perioada respectivă (dreptul specificat în articolele invocate mai sus ale legii).

În ceea ce privește schimburile externe, sunt considerate zero și toate valorile notificărilor schimburilor externe atât pe sensul de export, cât și pe cel de import, iar dacă situația persistă, Transelectrica poate anunța valoarea zero a ATC pentru alocarea implicită prin PZU sau explicită. Pentru compensarea schimburilor transfrontaliere anulate, Transelectrica poate utiliza mecanismul de comercializare în contrapartidă cu OTS vecini sau procedura de limitare (curtailment) cu plata compensațiilor stabilite prin acordurile între OTS și alte documente aplicabile. Anularea schimburilor și pe direcția de import s-a bazat pe premisa că OTS are nevoie să țină sub control toate fluxurile de energie, iar ajutoarele de la OTS vecini trebuie să vină în mărimea și din direcția de care are nevoie, fiind contabilizate în PRE schimburi neplanificate și decontate ca dezechilibre, la același PIP mediu.